Экологический Курьер INT

Республиканская общественно-экологическая газета

Казахское Общество Охраны Природы

№ 12 (750) 16 - 30 июня 2023 года Издается с января 1991 год

Экологическая газета на государственном языке

АТАМЕКЕН KZ №12(417)

ЖОНГАР – АЛАТАУ

На территории Лепсинского филиала прошло полезное мероприятие ежегодной природоохранной акции «Марш парков» - «Таза табиғат» ағаш көшеттерін отырғызу.

В акции принимали участие школьники, учителя, местные жители, сотрудники национального парка и сотрудники пограничного поста.

Международная общественная акция «Марш парков» призвана объединять людей вокруг идеи поддержки заповедников, национальных парков и других особо охраняемых природных территорий.

В этом году, в основной день "Марша парков" сотрудники национального парка вместе со школьниками, учителями и местными жителями на охраняемой территории, на территории дома культуры Лепсинского сельского округа и парка ветеранов высадили саженцы ели обыкновенной. Тем самым, участники "Марша" присоединились к очень важной международной акции «Бүкіл Қазақстандық ағаш отырғызу күні», которая предлолагает по всей стране высадить миллионы деревьев с целью озеленения и процветания родины.

Восстановление природных экосистем– процветание Земли!

Для сохранения природных экосистем большое значение имеет бережное использование природных участков рядом с каждым домом, их восстановление и расширение. Каждый человек своими действиями может оказать реальную практическую помощь в этом сохранении: провести субботник и убрать ближайший лес, парк или сквер, посадить деревья или цветы. Участвуйте в «Марше парков», в наших силах – помочь сохранению родной природы!

РАХИМОВ Э.Р.
Гос. инспектор
Лепсинского лесничества
Лепсинского филиала

ЖОНГАР – АЛАТАУ

Слово родник - однокоренное со словом Родина. Сохранить родник - значит сохранить не только саму Землю, но и душу человеческую. Испокон веков родник воспринимается как спасительный «нерукотворный храм под открытым небом...», его еще называли «глазами земли».

Многие источники Лепсинского края имеют свою историю, свои предания. Родник — не просто источник питьевой воды, это — живая нить, которая связывает нас не только с прошлым, но и с будущим. И из седой дали веков дошло до нас почитание родников, ключей, колодцев, и лепсинцы свято хранят традиции своих предков.

Говорят, что если вырыть или расчистить родник, то на небе зажжется новая звезда. Родники не только живительные источники силы и здоровья человека, но и радости и творчества. Сколько поэтических строк написано о родниках, о живительной силе воды.

Недаром еще в старину люди говорили о том, чтобы избавиться от болезней нужно было рано – рано поутру подойти к роднику, зачерпнуть воду по течению, закрыть крышкой посуду и молча, не оглядываясь идти домой. А дома сбрызнуть водой больного, дать ему выпить этой волшебной исцеляющей воды.

На территории Лепсинского филиала РГУ «Жонгар – Алатауского» ГНПП есть множество родников, которыми пользуются местные жители. Вода

Бұлақ көрсең, көзін аш!

целебная сила, без которой нет жизни. И, конечно, систематически очистке родникам уделяется большое внимание. Внимание ежегодно уделяется и в рамках природоохранной акции «Марш парков». Этот год не исключение.

И вот в рамках этой акции юные экологи в лице учащихся 3 «В» класса, классный руководитель Джанбаева С.А., художественный руководитель дома культуры направились к роднику «Аулие тума», чтобы привести в порядок территорию бьющего из – под земли источника. Час работы и вода весело зажурчала по вычищенному руслу. Отрадно что, ребята почистили источник не только от природного мусора. Далее в ходе мероприятия были проведены конкурсы и викторины среди учащихся, где роль жюри исполнили государственный инспектор Лепсинского лесничества Кузумбаев К.Ж., и инженер рекреации и туризма Варлаков Р.О. Учащиеся показали свои знания в области природы и окружающей среды, в сфере музыки и стихотворений о природе. Медалями по номинациям «Знатоку окружающего мира», «Лучшему поэту», «Юный защитник природы», «За успехи в творчестве», «Веселый музыкант» были награждены Вишняков Анвар, Самигулова Карина, Анпилов Данил, Карнаухова Валерия, Саламатов Егор.

Участникам было рассказано о лесных насаждениях, произрастающих на данной территории, о целях создания питомника и о том, какую пользу приносят хвойные насаждения.

ВИШНЯКОВА Р.Х.
Инженер экологического просвещения
Лепсинского филиала

ТАРБАГАТАЙ

Сезон пожарной безопастности

В соответствии с подпунктом 3) пункта 1 статьи 13 и подпунктом 61) статьи 4 Лесного кодекса Республики Казахстан, приказом Комитета лесного хозяйства и животного мира за №27-5/46-ОС от 16.03.2023 года и с учетом климатических условий на территории ГНПП «Тарбагатай» начало пожароопасного сезона было утверждено с 5 апреля.

Пожарная опасность увеличивается с наступлением сухой и жаркой погоды. В большинстве случаев лесной пожар возникает из-за неосторожности людей. В полевых условиях пожары возникают из-за оставленных без присмотра костров на месте отдыха, брошенных сигаретных окурков без тушения, легко воспламеняющихся веществ, мусора и стеклянных обломков.

Чтобы не стать причиной возникновения пожаров на природе, просим разжигать костры только в специально отведенных местах, при выезде из леса, степного поля, мест отдыха полностью потушить костры, засыпать землей или залить водой, не выбрасывать горючие вещества, мусор, не потушенные сигаретные окурки. Охрана и бережное отношение к природе-это обязанность каждого человека. Взрослые и дети всегда должны оберегать и содержать природу в чистоте. Всем известно, насколько природа нам дорога...

Уважаемые жители района! Учитывая, что любая вышеуказанная ситуация может стать причиной возникновения пожара, соблюдайте правила пожарной безопасности на природе.

А.ШАРИПКАНОВА
Научный сотрудник

На наше издание на 2023 год вы можете подписаться в любом почтовом отделении "Казпочты", подписных агентствах "Еврика" и "Евразия".

"ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ КУРЬЕР INT"
Издается с января 1991 год.
Регистрационное свидетельство №4452-Г от 1 декабря 2003 г.

АТАМЕКЕН KZ

№ 12 (417) 16 - 30 маусым 2023 жыл

2006 жылы 1-ші ақпаннан шыға бастады

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҚОҒАМДЫҚ-ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ГАЗЕТ

Қоршаған Ортаны Қорғау Қоғамы

ЫРҒЫЗ-ТОРҒАЙ

«Ырғыз-Торғай мемлекеттік табиғи резерваты» республикалық мемлекеттік мекемесі республикалық, облыстық, аудан көлемінде өткізілген барлық қоғамдық шараларда көшбасшысы болып, белсене қатысып отырады. Соның бірі Ырғыз ауданында өткізілген «Еңбегі жанған арулар» атты аудандық іскер әйелдердің форумы өткізілді. Шараның мақсаты- әйел аналардың мәртебесін көтеру, олардың қоғамдағы белсенділіктерін арттыру және кәсіпкерлікті қолдау.

іскер әйелдер форумы

Форумға келген қонақтарға арнап Ырғыздың 170 жылдығы атындағы саябақта түрлі салтанатты шара ұйымдастырылды. Ырғыз өзені жағасындағы «Жібек жолы» атты нәзік жандылардың көрмесімен танысып, бие, түйе, ешкі сауу мен балық аулау және Ырғыз табиғатын және «Қымызхана», «Қонақжай», «Ет өнімдері», «Сүт өнімдері», «Балық өнімдері», «Қол өнері», «Нан өнімдері дайындалған этноауылда ұлттық тағамдармен таныстырылды».

Резерват мекемесіде Ырғыз өзені жағасына киіз үй тігіп, ішіне көшпелі табиғат музейін тамашалауға орналастырды. Көрмеге түрлі құстардың экспонаттары, «Құралай балалар қоленері» суреттері және бұйымдары, теңіз жәндіктерінің тасқа айналған мүсіндері тағыда басқа резерваттың табиғат мұражайынан заттар қойылып көпшіліктің көңілінен шықты.

Шара соңында «Ғасырлар бойы сақталып келе жатқан ұлттық салт-дәстүрімізді бүгінгі ұрпаққа жеткізу мақсатында Ақтөбе облыстық іскер әйелдер қауымдастығының ұйымдастыруымен өткен Ырғыз аудандық «Ұлттың мирасы» байқауына қатысып, белсенділік танытқаны үшін резерват ұжымы дипломмен марапатталып, бағалы сыйлық иемденді.

АҚАШОВА ШЫНАР
Экологиялық және ағарту бөлімінің бас маманы

АЛМАТЫ ҚОРЫҒЫ

Соңғы жылдары біздің тауларда көп туристер серуендеп жүр. Мұндай көріністі жиі байқауға болады: себебі, тұрақ маңында шөптің, орман гүлдері тапталғанын, ағаштардың астында баклаш пен қағаздар жатқанын аңғаруға болады. Турист – өзінің туған табиғатының әсемдігін және баға жетпес орман байлығын сақтай отырып, өз қоймасының қауіпсіздігін ойлайтын адам.

Артыңнан жақсы із қалдыр!

Орман, шөптер, гүлдер - біздің табиғатымыздың бөлшектері және оған сізден кейін де қаншама адамдар демалуға келеді. Қарапайым шындық осы. Өйткені, ең бастысы,ерекше қорғалатын табиғат аумақта жаяу серуендегенде табиғатқа, өсімдіктер мен жануарларға зиян келтірмеу қажет.

Сіз тіпті орманды аралай білуіңіз керек. Табиғаттағы жануарлар өмір сүреді, бұларды ұстау еңбек емес, қылмыс, өйткені олар ерекше қорғалатын аумақта мекен етеді. Ал, гүлдерді жинауға мүлде болмайды? Әрине, жорықтан гүл шоғын әкелген жақсы. Бірақ адамдар әдетте барлық гүлдерді қатарынан жинайды, ішінен ең әдемілерін таңдап, ал қалғандарын лақтырып тастайды. Ағаш бұтағын кесіп немесе шөпті өсімдікті қазып алмас бұрын, оларды мұқият тексеріңіз. Олар гербарийге толық жарамды ма?

Ормандарды өрттен қорғауға ерекше

көңіл бөлінеді. Жыл сайын өрт сөндіру шараларына көбірек қаражат бөлінуде. Негізі өрттің шығуына адам кінәлі.

Егер өрт шықса, оны мүмкіндігінше тез сөндіру керек. Бірақ, өртті сөндіруден алдын алу оңайырақ. Бұл орманға баратын әрбір адамның есінде болуы керек.

Соңғы жылдары облысымызда табиғатты қорғау бағытында айтарлықтай жұмыстар атқарылды. Алматы қорығында бірнеше экологиялық акциялар өткізілді.

«Бұлақ көрсең көзің аш», «Туған өлкем, неткен көркем», «Атаңнан мал қалғанша, тал қалсың», «Таза орман» осындай іс-шараларды өткізе отырып, болашақ ұрпақтарды арттарынан «Жақсы із» қалдыруға тәрбиелеу.

ДЖАНАБАЕВА ДИНАРА
мұражай меңгерушісі

ТАРБАҒАТАЙ

Бүгінгі күні «Тарбағатай» МҰТП флорасында 1640-қа жуық жоғарғы сатылы өсімдік түрлері бар. Талқыланатын аумақтың өсімдіктері 80 тұқымдасқа және 504 туысқа, оның ішінде шаңжапырақтәріздес 14 түрі (0,9%), қырықбуынтәріздес (0,2%) 4 түрі, жалаңаштұқымдылардың 6 түрі (0,4%), даражарнақтылардың 334 түрі (20,5%) және қосжарнақтылардың 1269 түрі (78%) бар.

Таушымылдық - Қызыл кітапқа енген өсімдік

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2006 жылғы 31 қазандағы № 1034 қаулысымен бекітілген сирек кездесетін және құрып кету қаупі бар жануарлар мен өсімдіктер түрлерінің тізбесіне «Тарбағатай» МҰТП флорасының 35 түрі еңген. Бұл өсімдіктердің сиреп кету себептері: орман өрттері, дәрілік өсімдітерді көп мөлшерде жинау, мал жаю және шөп шабу. Осы тізімде барлығымыз білетін таушымылдығы да бар.

Таушымылдық Paeonia – сарғалдақтар тұқымдасына жататын көп жылдық шөптесін өсімдіктер. Тарбағатай тауының төменгі бөктерінде кең таралған. Бұтақсыз сабағы бірнешеу, олар тік өседі. Ірі гүлі бір-бірден сабағының ұшында жетіледі. Үш-үштен шығатын саусақ салалы жапырақтарының шеті тілімделген, сабаққа кезектесіп орналасады. Мамыр – маусым айларында гүлдеп,

шілде – тамызда жеміс піседі. Халық медицинасында Таушымылдықтың тамырын емдік мақсатта күзде жинайды. Таушымылдықтың тұнбасы тәбет ашады, асқазан сөлінің қышқылын арттырады, астың қорытылуын жақсартады, жүйкені тыныштандырады.

Көктемде көздің жауын алатын, сұлу өсімдіктер қазіргі кезде сиреп, жойылу үстінде, себебі көктемде халық жаппай гүлдерін жинау арқылы, жеміс бітуіне кедергі келтіреді. Тамырсабақтары картайып, өсімдіктердің көбеюі және таралуы азаяды. Таушымылдық өсімдігін сақтап қалу, сізбен біздің міндетіміз! Өсімдік гүлдеген кезде гүлдерін жұлып, жинамауды сұраймын!

АЙГЕРІМ ШӘРІПҚАНОВА
Ғылыми қызметкер

үшін жүргізіліп жатқан әрбір игі бастау іс жоспарлы, өз дәрежесінде орындалуына жемқорлық түсау болып жатқандығын қазірде телеарналардан, ақпарат парақтарынан, көптеп көріп, естіп, оқып жүрміз.

Жемқорлықпен күресті әрбір тұлға өзінен бастаса игі. Елім, жерім отаным деп саналы түрде әрбір істі ойланып,

жанамалай сол түлғаны айналып өтпейтіні анық.

Міне осындай болашақтың дамуы үшін жасалып жатқан игі шараларды «Ырғыз-Торғай мемлекеттік табиғи резерваты» республикалық мемлекеттік мекемесі үдайы «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жүргізу туралы жоспарға сәйкес түрлі нысанда - жемқорлыққа қарсы семинар, лекция, түсіндірме жұмыстары, пікір алмасу үйымдастырып отырады. Мекеме директоры М.Дуанбеков лекцияға қатысушы мекеме қызметкерлеріне жемқорлық қылмысының қоғам үшін мемлекет», тақырыптарындағы лекция оқыды. Қатысушы қызметкерлер тақырып аясында бірнеше сұрақтар қойып, жемқорлықпен күрес жүргізу туралы ойларымен бөлісті.

Алдағы уақытта Резерват мекемесінде «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жүргізу» жоспарына сәйкес тиісті шаралар жүргізілетін болады.

Экологиялық ағарту және туризм бөлімі

АЛАКӨЛ

Қазақстан Республикасының азаматтары табиғатты сақтауға және табиғат байлықтарына ұқыпты қарауға міндетті.
Қазақстан Республикасының Конституциясының 38 бабы

Қасақылықпен күрес адамзаттық борышымыз

Еліміздің Ата-Заңында нақты атап көрсетілгендей, табиғаты аялау және оны үнемді пайдалану әрбір азаматтың абыройлы борышы екендігі арнайы бап ретінде жазылған. Табиғатты қорғау қазіргі кезде еліміздің әрі саяси, әрі экономикалық міндеттерінің басты бағыты ретінде оған ерекше көңіл бөлініп, үнемі күн тәртібінен түспей келе жатқандығын атап айтуға болады.

Бізге өз табиғи байлықтарымызға деген көзқарасымызды ой елегінен өткізудің принципті маңызы бар. Еліміздің табиғи байлығын орнықты экономикалық өсуге барынша тиімді кіріктіруді үйренуіміз керек.

Алакөл қорығы Қазақстандағы сулы-батпақты жерлерді мекендейтін құстардың негізгі ұя салатын, түлейтін және миграция кезінде тоқтайтын ең ірі орындардың бірі болып табылады. Мұндағы жануарлардың басым бөлігін құстар мен балықтар құрайды. Осындай табиғаттың байлығын барынша қорғап қалу мақсатында жұмыс жасайтын бөлімдердің бірі – қорғау бөлімі. Қорықтағы жан-жануарлар мен құстар әлемін браконьерлерден қорғау мен сақтау мақсатында мемлекеттік инспекторлардың атқарып жатқан жұмыстары жетерлік. Мемлекеттік инспекторлар қысы-жазы өздерінің міндеттерін адал атқарып, жан-жақты жұмыс жасауда және қорық аумағында өрттің және қасақылық іс-әрекеттердің орын алмауы үшін ауыл-ауылдарды аралап, халыққа түсіндірме жұмыстарын жүргізуде. Қасақылыққа қарсы заңды қатаңдатып жатса да, табиғат сақшылары мен мамандар үгіт-насихат жұмыстарын жүргізіп жатса да, адамның табиғатқа деген кесірі елімізде орын алатыны бар. Мұндай жұмыстардың жүргізілуі қасақылықтың және басқа да табиғатқа зиян келтіретін жағдайлардың алдын алуға көмектеседі.

Рас, аңшылық – ата кәсіп. Десе де халқымыз кезінде күнкөріс көзіне балаған осы кәсіп түрін аңшылыққа ебі барлар саят құру арқылы ит жүгіртіп, құс салу секілді бекзат өнермен игерген. Олар аң-құсты қай кезде аулап, әлде аулауға болмайтыны секілді табиғат заңынан аттап өтпеген. Ендеше аң аулауды заңды бөлшеден басу, көзге түскен аң-құсты Қызыл кітапқа енген тізімде бар-жоғына қарамай жаппай қырып-жою деп ұғынған браконьерлерді сабасына түсіретін кез жетті. Ол үшін қатал заң, ал қорықшылар тарапынан қырағылық қажет.

Н. БЕЙСЕНОВ
Директордың орынбасары

КЛИМАТТЫҢ ӨЗГЕРУІ

Білім беру процесінде интерактивті ойындарды пайдалану оқытудың белсенді нысандарының бірі болып табылады. Студенттердің жалпы әдістемелік әлеуетін кеңейтуге, теориялық алған білімдерін жаңа жағдайларда қолдануға ықпал етеді. «Климаттық фреска» интерактивті ойыны әлем халқын жаһандық жылыну проблемаларын шешуге тарту мақсатында әзірленді.

Білім беру процесіндегі «Климаттық фреска»

Ойынның авторы климатология пәнінің оқытушысы Седрик Рингенбах. Ойын идеясы кездейсоқ пайда болды. Климаттың өзгеруі бойынша тәжірибелік сабақтардың бірінде тәжірибе жүргізе отырып, ол білім алушылардан Климаттың өзгеруі бойынша үкіметаралық сарапшылар тобының (АХАЖ) жасаған есептерінен 15 кесте құрастыруды сұрады.

Студенттердің бірге жұмыс істеуін бақылай отырып, жақсы жетістіктерге жету үшін бұл жаттығудың оқу құралы ретінде үлкен әлеуеті бар екенін түсінеді. 2018 жылдың желтоқсанында Седрик «Климаттық фреска» ойынын жасады.

Осындай сабақ әл-Фараби атындағы ҚазҰУ «тұрақты даму бойынша ЮНЕСКО» кафедрасының «Экология» мамандығының студенттері арасында өтті. Ұйымдастырушылар - магистранттар мен кафедра оқытушылары. Сарапшы ретінде 2 санатты Орталық Азия өңірлік гляциологиялық орталығының қызметкері Б. Мұқанова шақырылды.

Ойынға қатысушылар 42 карта алады. Білім алушылар карточкалардың мазмұны бойынша өзара байланысын анықтайды, сондай-ақ оларды реттілікпен орналастырады. Яғни, қатысушыларға карточкаларды себеп салдарына байланысты дұрыс реттіліктен орналастыру керектігі түсіндіріледі. Алдымен қатысушылар карточкаларды дұрыс деп санайтын тәртіппен орналастырады. Содан кейін жүргізуші орналасудың дұрыстығын тексеріп, карточкалардың артқы жағында жазылған ақпаратты оқуды ұсынады. Осылайша, қатысушылар өз қателерін өздері анықтап, карточкаларды дұрыс таратпаған жағдайда түзетеді. Ойын соңында коллаж жасалады, ол жерден бәрі неден басталып, немен аяқталатыны жақсы көрінеді.

Іс-шараны сәтті өткізу үшін бірқатар ережелер қолданылды. Бастапқыда қатысушыларды босаңсытып, оларды ойынға баптау керек, ол үшін бәріне өзін таныстыруды, өз мүдделері туралы айтып беруді ұсынуға болады. Ойын уақыты мынадай түрде бөлінеді: уақыт 1/3 - талқылауға, уақыт 1/3 - шығармашылық бөлімге және нәтижелерді рәсімдеуге 10 минут.

Ойын климаттың өзгеруі бойынша материалды қысқа уақыт ішінде бекітуге мүмкіндік береді және ол жаңадан келгендерге де, сарапшыларға да жолдануы мүмкін. Ойын барысында студенттер климаттың өзгеруінен туындаған проблемалар туралы көбірек біліп, себеп-салдарын анықтап, байланыстарды құру арқылы осы құбылыстың толық көрінісін қалыптастырды.

О.А. ЗУБОВА, Г.С. ЖУМАНОВА
әл-Фараби атындағы ҚазҰУ- нің тұрақты даму бойынша ЮНЕСКО кафедрасының доцент м.а.

ІЛЕ-АЛАТАУЫ

Экологиялық проблема бүкіл әлемді қамтитын күрделі мәселе. Осы мәселені шешудің басты қадамының бірі - бүгінгі Экокүн болды, тұрмыс қалдықтарын қайта өңдеп, оларға жаңа өмір сыйлауына мүмкіндік жасау, балалардың экологиялық білімін тереңдету, оқушыларды табиғатты қорғауға тәрбиелеу.

Пластикалық қалдықтарды қайта өңдеу

Алматы қаласындағы №186 жалпы білім беретін мектептің, мектеп орманшылығы оқушылары мен ұстаздарының және Іле –Алатау мемлекеттік ұлттық табиғи паркінің Ақсай, Медеу филиалдары эколог ағартушыларының ұйымдастыруымен пластикалық заттарды қайта өңдеу арқылы қажетті және көркем заттарды жасау бойынша «Қалдықсыз қала» атты экологиялық акция өтті.

Шарада - тұрмыстық зат қалдықтарынан қолөнер бұйымдарын жасау, "Эко-Дизайн" әртүрлі тұрмыстық заттарды пайдалану арқылы әшекей заттар жасау, "Мен өз қаламды сүйемін" макеттер конкурсы өтті. Оқушылар әр түрлі бұйым жасаумен, пластикке, пластикалық бөтелке, қорап, полиэтиленге, CD дискке екінші өмір сыйлау арқылы, көзге де әдемі, кішігірім деңгейде көрме жасап, таң қалдырды. Жасалған заттардан балалардың қиялы ұшқыр екенін байқадық.

БАЙЛАРОВА Д.
Медеу филиалының эколог ағартушысы